

- (5) Дозвољена је припрема млијечних производа само од термички обрађеног (пастеризованог) млијека.
- (6) Месо које потиче од вакцинисаних животиња се након термичке обраде користи за људску употребу.
- (7) Мамарни комплекс (виме), репродуктивни органи и крв вакцинисаних животиња у случају клања прије периода наведеног у ставу (1) овог члана, се након клања одбацују.

Члан 13.
(Промет животиња)

- (1) Промет животиња се може спроводити само уз прописану ветеринарску документацију;
- (2) Вакцинисане животиње се не могу стављати у промет четири седмице након вакцинације.

Члан 14.
(Увођење оваца и коза у стадо)

- (1) У стадо се могу увести искључиво здраве вакцинисане одрасле животиње (овце и козе) и младе животиње (јагњад и јарад) старосне доби од три до шест мјесеци, у складу с одредбама члана 10. и члана 13. овог Правилника.
- (2) Невакцинисане животиње се прије увођења у стадо морају дијагностички испитати на бруцелозу, а након добијених негативних резултата извршиће се вакцинације у складу с чланом 10. овог Правилника.

Члан 15.
(Сезонска испаша животиња)

- (1) На сезонску испашу могу се упућивати искључиво здраве вакцинисане животиње.
- (2) Ако је бруцелоза дијагностикована код животиња које су се вратиле са сезонских пашњака и које су на пашњацима боравиле заједно са животињама с других посједа, све животиње које су биле у директном или индиректном контакту са животињама са зараженог имања сматрају се сумњивим, те се на свим имањима на којима су боравиле такве животиње примјењују процедуре описане у члану 4. овог Правилника.
- (3) У случајевима описаним у ставу (2) овог члана, надлежни ветеринарски инспектор је дужан обавијестити КЗВ БиХ и све друге надлежне органе на чијем подручју се налазе имања на којима бораве сумњиве животиње.

Члан 16.
(Провођење лабораторијских претрага)

- (1) Лабораторијске претраге на бруцелозу малих преживара могу се спроводити само у овлашћеним ветеринарским дијагностичким лабораторијама;
- (2) Потврдни тестови (конфирмациони) се спроводе у складу с одредбама Одлуке о одређивању овлашћених лабораторија у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 68/05 и 90/05), те одредбама Одлуке о заразним болестима ("Службени гласник БиХ", број 44/03).

Члан 17.
(Програм мониторинга и провјера имуногености вакцине)

- (1) Програм мониторинга бруцелозе малих преживара спроводи се на репрезентативном броју животиња, како слиједи:
  - a) контрола имунолошког статуса репрезентативног броја младих животиња извршиће се 15 до 20 дана након извршене вакцинације;
  - b) контрола здравственог статуса одраслих животиња ће се спроводити на репрезентативном броју животиња, по истеку најмање једне године након вакцинације, у циљу откривања и уклањања серопозитивних реактора из стада;

- c) серопозитивне одрасле животиње ће се уклањати из стада на начин описан у члану 6. став (1) тачка a) или b) овог Правилника;
- (2) Програм мониторинга имунолошког статуса младих животиња и контроле здравственог статуса одраслих животиња, доноси КЗВ БиХ посебним упутством.

Члан 18.
(Прелазне одредбе)

Даном ступања на снагу овог Правилника престаје да важи Одлука о мјерама контроле бруцелозе малих преживара и условима за одређивање здравственог статуса стада оваца и коза у вези са бруцелозом малих преживара ("Службени гласник БиХ" број 70/05).

Члан 19.
(Ступање на снагу)

Овај Правилник ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ, број 112/09
7. маја 2009. године
Сарајево

Председавајући
Савјета министара БиХ
Др **Никола Шпирлић**, с. р.

На основу члана 15. став 2. Закона о ветеринарству у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 34/02) и члана 17. Закона о Вијећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Вијеће министара Босне и Херцеговине, на приједлог Уреда за ветеринарство Босне и Херцеговине, на 86. сједници одржаној 7. маја 2009. године, донјело је

PRAVILNIK

O MJERAMA KONTROLE BRUCELOZE MALIH PREŽIVARA

Члан 1.

(Предмет Правилника)

Radi ostvarivanja јединственог модела контроле и сузбијања бруцелозе малих преживара (овца и коза) у Босни и Херцеговини примјенјују се мјере предвиђене Правилником о мјерама контроле бруцелозе малих преживара (у даљњем тексту: Правилник).

Члан 2.

(Значење појмова)

Појмови употријебљени у Правилнику имају слjedeће значење:

- a) **Животinja** - су овце и козе (мали преживари);
- b) **Stado** - је животinja или skupina животinja које се држе на иманју, а ако се на иманју одвојено држи више од једнога стада, све одвојене skupine животinja морају имати исти здравствени статус;
- c) **Posjed/imanje** - је сваки објекат, зграда или мјесто, а у случају отвореног простора, било које мјесто на којем се стада животinja узгајају, држе или се на неки други начин са њима поступа;
- d) **Epidemiološka јединica**- је јединица локалне самоуправе на којој djeluje једна или више ветеринарских организација;
- e) **Službeni nadzor** - је надзор над provođenjem мјера одређених овим Правилником који проводе надлежни ветеринарски инспектори entiteta и Brčko Distrikta Bosne и Hercegovine;
- f) **Službena potvrda бруцелозе** - је позитиван резултат лабораторијске претраге узорка крви животinje с посједа узетог на основу наредбе надлежног ветеринарског инспектора и урађене у овлашћеној дијагностичкој лабораторији прописаним лабораторијским методима;
- g) **Mjerodavna tijela** - су Уред за ветеринарство Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: UZV BiH), entitetska ministarstva poljoprivrede, Одјел за poljoprivredu Brčko Distrikta Bosne и Hercegovine, kantonalna и općinska tijela mjerodavna за ветеринарске послове;

- h) **Veterinarska organizacija** - je pravni subjekt ovlašten od strane mjerodavnih tijela za obavljanje veterinarske djelatnosti.

Član 3.
(Postavljanje sumnje)

- (1) Vlasnik je dužan, bez odlaganja, izvijestiti najbližu veterinarsku organizaciju o svakoj promjeni zdravstvenog stanja životinja na posjedu/imanju i obavezno prijaviti svaki slučaj pobačaja životinja.
- (2) Veterinar obavezno postavlja sumnju na brucelozu u slijedećim slučajevima:
- pojava pobačaja kod životinja u zadnjoj trećini graviditeta;
  - zaostajanje posteljice nakon pobačaja;
  - dijagnoza orchitisa i epididimitisa kod muških životinja;
  - pozitivan rezultat Roze Bengal testa (RBT);
  - utvrđena epidemiološka veza sa zaraženim posjedom/imanjem.

Član 4.
(Postupak u slučaju postavljanja sumnje)

- (2) Nadležni veterinar koji na poziv vlasnika ili na osnovu vlastite procjene posumnja na postojanje bruceloze na imanju, u stadu ili kod pojedinačne životinje dužan je obavijestiti nadležnog veterinarskog inspektora koji odmah i bez odgadanja naređuje provođenje postupaka za potvrđivanje ili isključivanje bolesti, i to:
- stavljanje imanja iz stava (1) ovog člana pod službeni nadzor;
  - izdvajanje i izolaciju unutar imanja te laboratorijsku pretragu sumnjivih životinja;
  - označavanje i popisivanje svih životinja na imanju;
  - zabrana prometa životinja sa i/ili na imanje;
  - zabrana stavljanja u promet proizvoda životinjskog porijekla namijenjenih ishrani ljudi (sir, mlijeko);
  - zabrana stavljanja u promet stajnjaka (dubriva).
- (3) Nadležni veterinarski inspektor provodi službeni nadzor provođenja navedenih mjera sve dok se sumnja na brucelozu službeno ne isključi ili prisustvo bolesti potvrdi.
- (4) Sumnja na brucelozu na imanju prestaje, ako je pretragom krvi svih sumnjivih životinja, propisanim dijagnostičkim metodama, dobijen negativni rezultat.

Član 5.
(Postupak u slučaju službene potvrde)

- (3) Imanje se smatra zaraženim ako se kod barem jedne životinje na posjedu službeno potvrdi brucelozu.
- (4) Ako je brucelozu malih preživara službeno potvrđena na imanju, nadležni veterinarski inspektor dužan je narediti minimalno sljedeće mjere u cilju sprečavanja širenja bolesti:
- zabraniti svako kretanje iz/u zaraženo dvorište, osim ako se životinje iz zaraženog stada upućuju na klanje;
  - izdvajanje i izolaciju životinja kod kojih je brucelozu službeno potvrđena, te popis ušnih markica izdvojenih životinja;
  - vadeње krvi svim životinjama na imanju i upućivanje na laboratorijsku pretragu;
  - obavezno uklanjanje s imanja svih životinja kod kojih je službeno potvrđena brucelozu;
  - držanje mlijeka od zaraženih životinja na imanju na posebnom mjestu, odvojeno od mlijeka zdravih životinja;
  - mlijeko od pozitivnih životinja smije biti upotrijebljeno samo na imanju sa kojeg potječe, pod uslovom da je prošlo odgovarajuću termičku obradu, samo kao hrana za životinje;
  - mlijeko od nezaraženih životinja na zaraženom imanju može biti stavljeno u promet samo ako je prošlo odgovarajuću termičku obradu;
  - neškodljivo uklanjanje pobačenih fetusa, lohija, placenti i uginulih životinja potrebno je provesti čim prije;

- dezinfekciju zaraženog objekta i zaraženog dvorišta, te predmeta sa kojima je zaražena životinja bila u dodiru;
- dezinfekcija i neškodljivo uklanjanje (zakopavanje) prostirke, slame, stelje i gornjih slojeva zemlje gdje je boravila zaražena životinja;
- odlaganje stajnjaka s mjesta gdje su boravile zaražene životinje, tako da do njega životinje na farmi ne mogu doći. Takav stajnjak (čvrsti ili u tekućem stanju) mora biti tretiran odgovarajućim, odobrenim dezinficijensom i odložen najmanje tri nedjelje i ne smije koristiti za dubrenje vrtnog povrća koje se stavlja u promet;
- epidemiološko istraživanje u okviru kojeg moraju biti prikupljeni, najmanje, sljedeći podaci:
  - broj životinja u stadu;
  - broj i vrsta prijemčivih životinja na imanju;
  - kretanje životinja sa i na imanje u posljednjih šest mjeseci;
  - vrijeme pojave prvih znakova bolesti;
  - moгуći izvori zaraze na zaraženom imanju;
  - popis drugih imanja koja posjeduju životinje, a koje su mogle biti zaražene iz istog/istih izvora;
  - pretraživanje svih životinja, starijih od šest mjeseci, na imanju/imanjima koja su epidemiološki povezana sa zaraženim imanjem.

Član 6.
(Uklanjanje životinja sa posjeda)

- (2) Životinje sumnjive na brucelozu i životinje kod kojih je službeno potvrđena brucelozu mogu se ukloniti sa imanja samo na jedan od sljedećih načina:
- upućivanjem na sanitarno klanje, u klaonicu koju za to odredi nadležni veterinarski inspektor, ili;
  - eutanazijom i neškodljivim uklanjanjem leševa pod nadzorom nadležnog veterinarskog inspektora.
- (2) Životinje kod kojih je službeno potvrđena brucelozu obavezno se uklanjaju sa imanja čim prije, a najkasnije sedam dana nakon što je vlasniku ili držaocu pozitivnih životinja dostavljeno rješenje o provođenju mjera uklanjanja životinja sa imanja.
- (3) Procedure za utvrđivanje visine naknade i postupak za isplatu naknade za uklonjene životinje iz stada provode se u skladu s čl. 46. i 47. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini.

Član 7.
(Mjere nakon uklanjanja životinja s posjeda)

- (1) Nakon uklanjanja životinja, u skladu s članom 6. ovog Pravilnika, a prije uvođenja novih životinja na imanje, objekat i druga mjesta na/u kojima se drže životinje, oprema za mužu, pribor za čišćenje koji se koristi u radu sa životinjama moraju biti oprani i dezinfikovani pod službenim nadzorom i u skladu s preporukama nadležnog veterinarara.
- (2) Ponovno korišćenje pašnjaka na kojima su pasle zaražene životinje dopušteno je 60 dana nakon što je posljednja zaražena životinja napustila te pašnjake.
- (3) Prevozna sredstva kojima su prevožene zaražene životinje moraju biti oprana i dezinfikovana pod službenim nadzorom i u skladu s preporukama nadležnog veterinarara.
- (4) Novonabavljene životinje za rasplod ne smiju biti uvedene na imanje na kojem je bilo provedeno uklanjanje životinja s posjeda, u skladu s članom 6. ovog Pravilnika, sve do proglašenja prestanka bolesti na posjedu, u skladu s članom 8. ovog Pravilnika.

Član 8.
(Prestanak bolesti)

- (1) Smatra se da je brucelozu malih preživara na imanju prestala nakon uspješnog provođenja svih mjera navedenih u čl. 5., 6. i 7. ovog Pravilnika.

- (2) Utvrđivanje statusa (stada, općina, regija, zemlje) slobodnih od bruceloze će se vršiti nakon prestanka vakcinacije po posebno urađenom programu i u skladu s preporukama Međunarodne organizacije za zdravlje životinja (OIE).

Član 9.
(Liječenje životinja)

- (1) Zabranjeno je liječenje životinja oboljelih od bruceloze.
- (2) Nakon završetka vakcinacije primijenit će se Program kontrole statusa malih preživara i uspostaviti način za sticanje i zadržavanje statusa stada slobodnog od bruceloze, općine slobodne od bruceloze, regije slobodne od bruceloze i konačno države slobodne od bruceloze.

Član 10.
(Vakcinacija životinja)

- (1) Sve ovce i koze u Bosni i Hercegovini se moraju vakcinisati vakcinom Rev 1 pripremljenom za konjunktivalnu aplikaciju.
- (2) Vakcinišu se i sve mlade životinje (jagnjad, jarad) od 3 do 6 mjeseci starosti.
- (3) Vakcinacija je jednokratna.
- (4) Vakcinaciju vrše isključivo dipl.veterinari (dr.vet.med.) primjenjujući sve potrebne mjere zaštite.
- (5) Materijal upotrijebljen tokom vakcinacije se smatra biološki kontaminiranim i mora se uništiti termičkim tretmanom od najmanje 10 minuta pri temperaturi od najmanje 100°C i neškodljivo odložiti.

Član 11.
(Identifikacija životinja)

- (1) Sve vakcinisane životinje moraju biti identifikovane.
- (2) Identifikacijska markica s oznakom entiteta ili Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine postavlja se, u skladu s važećim propisima nadležnih tijela entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i sadrži identifikacijski broj životinje. Vakcinalna markica sa oznakama: veliko latinično slovo V (vakcinisano) i godine u kojoj je vakcinacija provedena, postavlja se na drugo, odnosno slobodno uho.
- (3) Identifikacione markice moraju odgovarati standardima za vrstu životinja, a nakon postavljanja moraju biti u položaju koji ne izaziva kompresiju na tkivo ušne školjke, već lako pokretne.
- (4) Nadležna veterinarska organizacija koja je izvršila vakcinaciju i identifikaciju životinja dužna je formirati i voditi upisnik svih posjeda ovaca i koza koji se nalaze na području njihove nadležnosti, evidentirati svako uzorkovanje, dostavljanje uzoraka krvi na laboratorijsku pretragu, te čuvati rezultate laboratorijskih nalaza, evidentirati svaki promet životinja sa i na posjed koji se nalazi u upisniku, tako da se u svakom trenutku može nesumljivo utvrditi porijeklo i zdravstveni status životinja na posjedu.
- (5) Entitetska ministarstva i Odjel za poljoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, će formirati bazu podataka za male preživare, a nakon uspostavljanja jedinstvenog sistema identifikacije malih preživara u Bosni i Hercegovini podatke iz baze ustupiti Agenciji za obilježavanje životinja.

Član 12.
(Upotreba proizvoda od vakcinisanih životinja)

- (1) Vakcinisane životinje se ne mogu klati tri mjeseca nakon vakcinacije, osim u posebnim slučajevima, kada se tretiraju kao seropozitivne životinje, postupkom opisanim u članu 6. stav (1) tačka a) ovog Pravilnika;
- (2) Mlijeko vakcinisanih životinja se ne može koristiti za ljudsku upotrebu četiri nedjelje nakon vakcinacije;
- (3) Mlade životinje (jagnjad i jarad) mogu sisati mlijeko majki koje su vakcinisane;

- (4) Nakon isteka ograničenja za upotrebu mlijeka navedenog u stavu (2) ovog člana, mlijeko se prije upotrebe za ljudsku ishranu mora termički obraditi (pasterizovati);

- (5) Dozvoljena je priprema mliječnih proizvoda samo od termički obrađenog (pasterizovanog) mlijeka;

- (6) Meso koje potječe od vakcinisanih životinja se nakon termičke obrade koristi za ljudsku upotrebu;

- (7) Mamarni kompleks (vime), reproduktivni organi i krv vakcinisanih životinja u slučaju klanja prije perioda navedenog u stavu (1) ovog člana, se nakon klanja odbacuju.

Član 13.
(Promet životinja)

- (1) Promet životinja se može provoditi samo uz propisanu veterinarsku dokumentaciju;

- (2) Vakcinisane životinje se ne mogu stavljeti u promet četiri sedmice nakon vakcinacije.

Član 14.
(Uvođenje ovaca i koza u stado)

- (1) U stado se mogu uvesti isključivo zdrave vakcinisane odrasle životinje (ovce i koze) i mlade životinje (jagnjad i jarad) starosne dobi od tri do šest mjeseci, u skladu s odredbama člana 10. i člana 13. ovog Pravilnika.

- (2) Nevakcinisane životinje se prije uvođenja u stado moraju dijagnostički ispitati na brucelozu, a nakon dobijenih negativnih rezultata izvršit će se vakcinacije u skladu sa članom 10. ovog Pravilnika.

Član 15.
(Sezonska ispaša životinja)

- (1) Na sezonsku ispašu mogu se upućivati isključivo zdrave vakcinisane životinje.

- (2) Ako je brucelozu dijagnostikovana kod životinja koje su se vratile sa sezonskih pašnjaka i koje su na pašnjacima boravile zajedno sa životinjama s drugih posjeda, sve životinje koje su bile u direktnom ili indirektnom kontaktu sa životinjama sa zaraženog imanja smatraju se sumnjivim, te se na svim imanjima na kojima su boravile takve životinje primjenjuju procedure opisane u članu 4. ovog Pravilnika.

- (3) U slučajevima opisanim u stavu (2) ovog člana, nadležni veterinarski inspektor je dužan obavijestiti UZV BiH i sva druga nadležna tijela na čijem području se nalaze imanja na kojima borave sumnjive životinje.

Član 16.
(Provođenje laboratorijskih pretraga)

- (1) Laboratorijske pretrage na brucelozu malih preživara mogu se provoditi samo u ovlaštenim veterinarskim dijagnostičkim laboratorijama;

- (2) Potvrdni testovi (konfirmacioni) se provode u skladu s odredbama Odluke o određivanju ovlaštenih laboratorija u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 68/05 i 90/05), te odredbama Odluke o zaraznim bolestima ("Službeni glasnik BiH", broj 44/03).

Član 17.
(Program monitoringa i provjera imunogenosti vakcine)

- (1) Program monitoringa bruceloze malih preživara provodi se na reprezentativnom broju životinja, kako slijedi.

- a) kontrola imunološkog statusa reprezentativnog broja mladih životinja izvršit će se 15 do 20 dana nakon izvršene vakcinacije;
- b) kontrola zdravstvenog statusa odraslih životinja će se provoditi na reprezentativnom broju životinja, po isteku najmanje jedne godine nakon vakcinacije, u cilju otkrivanja i uklanjanja seropozitivnih reaktora iz stada;
- c) seropozitivne odrasle životinje će se uklanjati iz stada na način opisan u članu 6. stav (1) tačka a) ili b) ovog Pravilnika;

